

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 1391

гр. гр.Несебър, 05.12.2022 г.

РАЙОНЕН СЪД – НЕСЕБЪР, VI-ТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
закрито заседание на пети декември през две хиляди двадесет и втора година
в следния състав:

Председател: Валери Вл. Събев

като разгледа докладваното от Валери Вл. Събев Гражданско дело №
20222150101165 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 628 – чл. 633 от ГПК вр. чл. 267 от Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС).

СТРАНИ в главното производство:

Ищец: „Водоснабдяване и канализация” ЕАД, ЕИК 812115210, със седалище и адрес на управление гр. Бургас, кв. „Победа”, ул. „Ген. Владимир Вазов” № 3, сграда „Метални панели и конструкции”, ет. 4, с процесуален юриконсулт Златева.

Ответник: Оскар Бокис, гражданин на Република Латвия, със заявен адрес на територията на Република България в съответната административна служба – регистър БУЛСТАТ: гр.Несебър, к.к.СЛ.БРЯГ в.с.ФОРУМ АПАРТ бл.1 вх.А ет.1 ст.2.

Ответникът за момента е без процесуален представител с оглед характера на въпросите, които се поставят с настоящото запитване и които пряко касаят назначаването на представител на ответника.

Настоящият съдебен състав, възползвайки се от правомощията си по чл. 629, ал. 1 от ГПК вр. чл. 267 от ДФЕС намира, че следва да бъде отправено запитване до Съда на Европейския съюз във връзка с тълкуване на разпоредби от правото на Европейския съюз, които са от значение за правилното решаване на настоящото дело. Съображенията за това са следните:

I. Описание на фактите по делото:

От ищеца „Водоснабдяване и канализация” ЕАД срещу Оскар Бокис, гражданин на Република Латвия, са предявени искове по чл. 79, ал. 1 ЗЗД за присъждане на сумата от 108,26 лв. – главница, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба, както и на сумата от 29,57 лв. – лихва върху главницата за периода 26.12.2019г. – 20.10.2022г. Главницата се претендира за потребени ВиК услуги – доставена, отведена и пречистена вода през отчетен период 21.03.2019г. – 15.11.2021г. до имоти, находящи се в к. к. „Слънчев бряг – запад“, ул. „Несебър“ 1, комплекс „Каля“, блок „А-В“, вх. В, ет. 1 ап. В3 с идентификатор 51500.506.590.3.21 и ет. 6, ап. В28 с идентификатор 51500.506.590.3.51, с аб. № 736570. Изложено е, че ищецът и ответникът са страни по валидно възникнало облигационно отношение, по силата на което за цитирания отчетен период неплатените задължения, съгласно действащите цени, одобрени от КЕВР, възлизат на

108,26 лв., като за тази сума от ищеца са издадени фактура № 0039299293 от 25.11.2019г. за сумата от 101,80 лв. и фактура № 0042676036 от 25.11.2021г. за сумата от 6,46 лв. Наведено е, че дължимата по фактурите сума не е заплатена в предвидените срокове. С тези доводи до съда е отправено искане да уважи претенциите. Претендират се разноси.

Съобщението до ответника на заявления от него адрес в съответната административна служба – регистър БУЛСТАТ, се е върнало в цялост с отбелязване, че адресът е посетен на 09.11.2022г., но не е открито лице, което да получи съобщението и са събрани данни, че собствениците не пребивават в апартамента от 2019г. На основание чл. 47, ал. 3 ГПК съдът служебно е проверил адресната регистрация на Оскар Бокис, като видно от справка от регистър „БУЛСТАТ” регистрираният постоянен адрес на лицето е същият, на който е търсено от съдебния връчители. На адреса е залепено уведомление, като в предвидения срок не се е явило лице, което да получи книгата. От справка в Търговския регистър се установява, че Оскар Бокис не участва под каквато и да е форма в регистрирани търговци по смисъла на ТЗ. При справка в регистъра на НАП не се установяват регистрирани трудови договори на лицето. Т.е. по делото не се установяват актуална месторабота или място на стопанска дейност, на които да бъдат връчвани съобщенията до ответника.

С оглед изложеното и на основание чл. 53 вр. чл. 47, ал. 5 ГПК в подобни случаи, съобщението до Оскар Бокис следва да се смята за редовно връчено. Съдебният връчители при спазване на чл. 47, ал. 1 ГПК е посетил адреса и е събрал данни, с посочване на източника им, че лицето не се намира на този адрес. Наред с това според чл. 53 ГПК връчването на пребиваващите в страната чужденци се извършва на адреса, заявен в съответните административни служби. Както е прието в практиката на върховната инстанция (напр. Решение № 181 от 09.07.2018г. по т.д. № 918/2018г. по описа на II търг. отделение на ВКС) разпоредбата на чл. 53 ГПК предвижда наличието на заявен адрес в съответна административна служба, каквато административна служба е Агенция по вписванията, а в чл. 7, ал. 2, т. 4, б. б, във вр. с чл. 3, ал. 2, т. 10, б. б от Закона за регистър Булстат е предвидено, че вписаните адреси на чуждестранни физически лица, притежаващи недвижими имоти в България, са адреси за кореспонденция на територията на страната с всички държавни институции, което обуславя правното значение на вписания адрес в регистър Булстат като адресна регистрация. Ето защо връчването при условията на чл. 47, ал. 5 ГПК е осъществено при съблюдаване на чл. 53 ГПК – на заявления от чужденеца адрес в Република България. При извършените справки по чл. 47, ал. 3 ГПК не се установява друг адрес, на който могат да бъдат връчвани съобщения до ответника по делото. На основание чл. 47, ал. 6 ГПК съобщението следва да се приложи по делото, а на ответника – да се назначи особен представител на разноси на ищеца.

Според чл. 47, ал. 6, изр. 2 ГПК възнаградението на особения представител се определя от съда по реда на чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата. От своя страна цитираният текст препраща към Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Съгласно чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредбата за процесуално представителство, защита и съдействие по дела с интерес до 1000 лв. минималното възнаграждение е в размер на 400 лв. С чл. 47, ал. 6 от ГПК на съда е дадено правомощие да извърши преценка на фактическата и правна сложност на делото и да определи възнаграждение под определения минимум – най-много с ½.

Във връзка с тази процедура обаче възникват определени усложнения в дейността на съда, които тук ще бъдат маркирани, а ще бъдат разгледани подробно при обосновка на причините,

довели до отправяне на запитването. На първо място налице е разпоредба от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения – чл. 2, ал. 5, според която за процесуално представителство, защита и съдействие по граждански дела възнагражденията се определят съобразно вида и броя на предявените искове, за всеки един от тях поотделно. Т.е. в случая (при два предявени иска – за главница и лихва) по смисъла на тази разпоредба минималното възнаграждение по посочените по-горе правила би следвало да се определи в размер на 800 лв. (по 400 лв. за всеки иск). Налице са различни тълкувания на тази разпоредба в практиката на ВКС, но е постановено Определение № 146 от 04.04.2022г. по ч.т.д. № 358/2022г. по описа на II търг. отделение на ВКС, според което нормата на чл. 2, ал. 5 от Наредбата следва да се прилага стриктно и буквално.

На следващо място в Районен съд Несебър е постъпило изрично писмо (препратено от Апелативен съд Бургас), приложено и към настоящото дело, изпратено от Съвет на адвокатска колегия Бургас (органът, който съобразно чл. 26, ал. 1 от Закона за правната помощ е натоварен да определя адвокат, който да бъде назначен за особен представител). С писмото посоченият орган изрично се противопоставя на правомощието на съда да намалява възнаграждението и да извършва преценка за фактическа и правна сложност на делото по чл. 47, ал. 6 от ГПК, като се излагат различни аргументи и се набляга на обстоятелството, че органът не е съгласен да се определя възнаграждение, което е с ½ под минимума в Наредбата. С писмото се изисква от съда да „осмисли“ преценката си за фактическа и правна сложност на делото. На практика с писмото се застъпва становище, че от Съвета на адвокатска колегия Бургас не се одобрява определяне на възнаграждение под минимума по Наредбата и от съда се иска да преустанови определянето на такова, като се сочи, че при продължаване на тази практика ще бъде ограничена възможността за определяне на адвокати от района - за особени представители на страни.

II. Приложимо национално право:

ЗАКОН за защита на потребителите

Обн., ДВ, бр. 99 от 9.12.2005 г., в сила от 10.06.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 51 от 23.06.2006 г., в сила от 24.12.2006 г., бр. 53 от 30.06.2006 г., в сила от 30.06.2006 г., изм., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., доп., бр. 108 от 29.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 31 от 13.04.2007 г., в сила от 13.04.2007 г., бр. 41 от 22.05.2007 г., изм. и доп., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г., бр. 64 от 7.08.2007 г., в сила от 8.09.2007 г., изм., бр. 36 от 4.04.2008 г., изм. и доп., бр. 102 от 28.11.2008 г., изм., бр. 23 от 27.03.2009 г., в сила от 1.11.2009 г., изм. и доп., бр. 42 от 5.06.2009 г., изм., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г., доп., бр. 15 от 23.02.2010 г., в сила от 23.02.2010 г., изм., бр. 18 от 5.03.2010 г., в сила от 5.03.2010 г., бр. 97 от 10.12.2010 г., в сила от 10.12.2010 г., изм. и доп., бр. 18 от 1.03.2011 г., изм., бр. 38 от 18.05.2012 г., в сила от 1.07.2012 г., доп., бр. 56 от 24.07.2012 г., изм., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., доп., бр. 27 от 15.03.2013 г., изм., бр. 30 от 26.03.2013 г., в сила от 26.03.2013 г., изм. и доп., бр. 61 от 25.07.2014 г., в сила от 25.07.2014 г., изм., бр. 14 от 20.02.2015 г., изм. и доп., бр. 57 от 28.07.2015 г., изм., бр. 60 от 7.08.2015 г., бр. 102 от 29.12.2015 г., изм. и доп., бр. 59 от 29.07.2016 г., изм., бр. 74 от 20.09.2016 г., в сила от 1.01.2018 г., доп., бр. 8 от 24.01.2017 г., изм., бр. 58 от 18.07.2017 г., в сила от 18.07.2017 г., доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм., бр. 7 от 19.01.2018 г., бр. 20 от 6.03.2018 г., в сила от 6.03.2018 г., изм. и доп., бр. 37 от 4.05.2018 г., в сила от 1.07.2018 г., изм., бр. 17 от 26.02.2019 г., доп., бр. 45 от 7.06.2019 г., в сила от 7.06.2019 г., изм. и

доп., бр. 100 от 20.12.2019 г., бр. 13 от 14.02.2020 г., в сила от 14.02.2020 г., изм., бр. 52 от 9.06.2020 г., в сила от 9.06.2020 г., доп., бр. 20 от 9.03.2021 г., изм. и доп., бр. 23 от 19.03.2021 г., в сила от 1.01.2022г., изм. и доп. ДВ. бр.20 от 11 Март 2022г.

Чл. 1. (1) Този закон урежда защитата на потребителите, правомощията на държавните органи и дейността на сдруженията на потребителите в тази област.

(2) Целта на този закон е да осигури защита на следните основни права на потребителите:

1. право на информация за стоките и услугите;

2. право на защита срещу рискове от придобиването на стоки и услуги, които могат да застрашат живота, здравето или имуществото им;

3. (изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г., в сила от 08.09.2007 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 23 от 2021 г., в сила от 01.01.2022 г.) право на защита на икономическите им интереси при придобиването на стоки и услуги при нелоялни търговски практики и способи за продажба, неравноправни договорни условия;

4. право на обезщетение за вреди, причинени от дефект на стоки;

5. право на достъп до съдебни и извънсъдебни процедури за разрешаване на потребителски спорове;

6. право на образование по въпроси, отнасящи се до защитата им;

7. право на сдружаване с цел защита на интересите им;

8. право на представителство пред държавните органи, вземащи решения по въпроси, които ги засягат.

§ 13. от Допълнителните разпоредби: По смисъла на този закон:

1. "Потребител" е всяко физическо лице, което придобива стоки или ползва услуги, които не са предназначени за извършване на търговска или професионална дейност, и всяко физическо лице, което като страна по договор по този закон действа извън рамките на своята търговска или професионална дейност.

ГРАЖДАНСКИ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

Обн., ДВ, бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г., изм. и доп., бр. 50 от 30.05.2008 г., в сила от 1.03.2008 г.; Решение № 3 на Конституционния съд на РБ от 8.07.2008 г. - бр. 63 от 15.07.2008 г.; изм., бр. 69 от 5.08.2008 г., бр. 12 от 13.02.2009 г., в сила от 1.01.2010 г. (*) - изм., бр. 32 от 28.04.2009 г., доп., бр. 19 от 13.03.2009 г., изм. и доп., бр. 42 от 5.06.2009 г.; изм., Решение № 4 на Конституционния съд на РБ от 16.06.2009 г. - бр. 47 от 23.06.2009 г.; бр. 82 от 16.10.2009 г., изм. и доп., бр. 13 от 16.02.2010 г., бр. 100 от 21.12.2010 г., в сила от 21.12.2010 г.; изм. с Решение № 15 на Конституционния съд на РБ от 21.12.2010 г. - бр. 5 от 14.01.2011 г.; бр. 45 от 15.06.2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм. и доп., бр. 49 от 29.06.2012 г., доп., бр. 99 от 14.12.2012 г., изм. и доп., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 53 от 27.06.2014 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. и доп., бр. 50 от 3.07.2015 г., доп., бр. 15 от 23.02.2016 г., изм., бр. 43 от 7.06.2016 г., изм. и доп., бр. 8 от 24.01.2017 г., доп., бр. 13 от 7.02.2017 г., изм., бр. 63 от 4.08.2017 г., в сила от 5.11.2017 г., изм. и доп., бр. 86 от 27.10.2017 г., изм., бр. 96 от 1.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм. и доп., бр. 102

от 22.12.2017 г., в сила от 22.12.2017 г., бр. 42 от 22.05.2018 г., бр. 65 от 7.08.2018 г., в сила от 7.08.2018 г., бр. 38 от 10.05.2019 г., в сила от 10.05.2019 г., изм., бр. 83 от 22.10.2019 г., в сила от 22.10.2019 г., бр. 98 от 13.12.2019 г., изм. и доп., бр. 100 от 20.12.2019 г., доп., бр. 68 от 31.07.2020 г., бр. 98 от 17.11.2020 г., изм. и доп., бр. 110 от 29.12.2020 г., в сила от 30.06.2021 г., изм., бр. 9 от 2.02.2021 г., в сила от 6.02.2021 г., изм. и доп., бр. 15 от 19.02.2021 г., изм. ДВ. бр.15 от 22 Февруари 2022г., доп. ДВ. бр.62 от 5 Август 2022г.

Законност

Чл. 5. Съдът разглежда и решава делата според точния смисъл на законите, а когато те са непълни, неясни или противоречиви - според общия им разум. При липса на закон съдът основава решението си на основните начала на правото, обичая и морала.

Диспозитивно начало

Чл. 6. (1) Съдебните производства започват по молба на заинтересованото лице или по искане на прокурора в определените от закон случаи.

(2) Предметът на делото и обемът на дължимата защита и съдействие се определят от страните.

Чл. 7. (1) Съдът служебно извършва необходимите процесуални действия по движението и приключването на делото и следи за допустимостта и надлежното извършване на процесуалните действия от страните. Той съдейства на страните за изясняване на делото от фактическа и правна страна.

(2) Съдът връчва на страните препис от актовете, които подлежат на самостоятелно обжалване.

(3) (Нова – ДВ, бр. 100 от 2019 г.) Съдът служебно следи за наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител. Той осигурява възможност на страните да изразят становище по тези въпроси.

Състезателно начало

Чл. 8. (1) Всяка страна има право да бъде изслушана от съда, преди да бъде постановен акт, който има значение за нейните права и интереси.

(2) Страните посочват фактите, на които основават исканията си, и представят доказателства за тях.

(3) Съдът осигурява възможност на страните да се запознаят с исканията и доводите на насрещната страна, с предмета на делото и неговото движение, както и да изразят становище по тях.

Равенство на страните

Чл. 9. Съдът осигурява на страните равна възможност да упражняват предоставените им права. Той прилага закона еднакво спрямо всички.

Вътрешно убеждение

Чл. 12. Съдът преценява всички доказателства по делото и доводите на страните по вътрешно убеждение.

Разглеждане и решаване на делата в разумен срок

Чл. 13. Съдът разглежда и решава делата в разумен срок.

Връчване чрез залепване на уведомление

Чл. 47. (1) (Доп. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) Когато ответникът в продължение на един месец не може да бъде намерен на посочения по делото адрес и не се намери лице, което е съгласно да получи съобщението, връчителят залепва уведомление на вратата или на пощенската кутия, а когато до тях не е осигурен достъп - на входната врата или на видно място около нея. Когато има достъп до пощенската кутия, връчителят пуска уведомление и в нея. Невъзможността ответникът да бъде намерен на посочения по делото адрес се констатира най-малко с три посещения на адреса, с интервал от поне една седмица между всяко от тях, като най-малко едно от посещенията е в неприсъствен ден. Това правило не се прилага, когато връчителят е събрал данни, че ответникът не живее на адреса, след справка от управителя на етажната собственост, от кмета на съответното населено място или по друг начин и е удостоверил това с посочване на източника на тези данни в съобщението.

(2) В уведомлението се посочва, че книгата са оставени в канцеларията на съда, когато връчването става чрез служител на съда или частен съдебен изпълнител, съответно в общината, когато връчването става чрез неин служител, както и че те могат да бъдат получени там в двуседмичен срок от залепването на уведомлението.

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) Когато ответникът не се яви да получи книгата, съдът служебно проверява неговата адресна регистрация, освен в случаите на чл. 40, ал. 2 и чл. 41, ал. 1, в които съобщението се прилага към делото. Ако посоченият адрес не съвпада с постоянния и настоящия адрес на страната, съдът разпорежда връчване по настоящия или постоянния адрес по реда на ал. 1 и 2. Съдът служебно проверява и местоработата на ответника и разпорежда връчване по местоработата, съответно местослуженето или мястото за осъществяване на стопанска дейност.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.)

(5) Съобщението се смята за връчено с изтичането на срока за получаването му от канцеларията на съда или общината.

(6) (Доп. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) Когато установи редовността на връчването, съдът разпорежда съобщението да се приложи към делото и назначава особен представител на разноски на ищеца. Възнаграждението на особения представител се определя от съда съобразно фактическата и правната сложност на делото, като размерът на възнаграждението може да бъде и под минималния за съответния вид работа съгласно чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата, но не по-малко от една втора от него.

(7) (Доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Разпоредбите на ал. 1 - 5 се прилагат съответно за връчването на съобщения на подпомагача страна, както и за връчване на заповед за изпълнение.

(8) Разпоредбите на ал. 1 и 2 се прилагат за връчването на съобщения на свидетел, вещо лице и неучастващо в делото лице, като съобщението се оставя в пощенската кутия, а когато до нея не е осигурен достъп - чрез залепване на уведомление.

Връчване на пребиваващи в страната чужденци

Чл. 53. Връчването на пребиваващите в страната чужденци се извършва на адреса, заявен в съответните административни служби.

Предварително внасяне на разноските

Чл. 76. Всяка страна предварително внася в съда разноските по действията, които е поискала. Сумите за разноски по действия по искане на двете страни или по инициатива на съда се внасят от двете страни или от едната страна според обстоятелствата.

Принудително събиране на разноски

Чл. 77. Ако страната остане задължена за разноски, съдът постановява определение за принудителното им събиране.

Присъждане на разноски

Чл. 78. (1) Заплатените от ищеца такси, разноски по производството и възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, се заплащат от ответника съразмерно с уважената част от иска.

(2) Ако ответникът с поведението си не е дал повод за завеждане на делото и ако признае иска, разноските се възлагат върху ищеца.

(3) Ответникът също има право да иска заплащане на направените от него разноски съразмерно с отхвърлената част от иска.

(4) Ответникът има право на разноски и при прекратяване на делото.

(5) Ако заплатеното от страната възнаграждение за адвокат е прекомерно съобразно действителната правна и фактическа сложност на делото, съдът може по искане на насрещната страна да присъди по-нисък размер на разноските в тази им част, но не по-малко от минимално определения размер съобразно чл. 36 от Закона за адвокатурата.

(6) Когато делото е решено в полза на лице, освободено от държавна такса или от разноски по производството, осъденото лице е длъжно да заплати всички дължащи се такси и разноски. Съответните суми се присъждат в полза на съда.

(7) Ако претенцията на лицето, което е получило правна помощ, бъде уважена, изплатеното адвокатско възнаграждение се присъжда в полза на Националното бюро за правна помощ съразмерно с уважената част от иска. В случаите на осъдително решение лицето, получило правна помощ, дължи разноски съразмерно с отхвърлената част от иска.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2017 г.) В полза на юридически лица или еднолични търговци се присъжда и възнаграждение в размер, определен от съда, ако те са били защитавани от юрисконсулт. Размерът на присъденото възнаграждение не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл. 37 от Закона за правната помощ.

(9) При приключване на делото със спогодба половината от внесената държавна такса се връща на ищеца. Разноските по производството и по спогодбата остават върху страните, както са ги направили, ако не е уговорено друго.

(10) На третото лице помагач не се присъждат разноски, но то дължи разноските, които е причинило със своите процесуални действия.

(11) Когато в делото участва като страна прокурорът, дължащите се разноски се присъждат на държавата или се заплащат от нея.

Предоставяне на правна помощ

Чл. 95. (1) Молбата за правна помощ се подава в писмена форма до съда, пред който делото е висящо.

(2) В определението, с което се уважава молбата, съдът посочва вида и обема на предоставяната правна помощ.

(3) Определението за предоставяне на правна помощ има действие от подаването на молбата, освен ако съдът постанови друго.

(4) Определението се постановява в закрито заседание, освен ако съдът прецени за необходимо да изслуша страната за изясняване на всички обстоятелства.

(5) Определението, с което се отказва правна помощ, подлежи на обжалване с частна жалба.

(6) Определението на съда по частната жалба е окончателно.

Съдържание на решението

Чл. 236. (1) Решението трябва да съдържа:

1. датата и мястото на постановяването му;
2. посочване на съда, имената на съдиите, на секретаря и на прокурора, когато той е взел участие в делото;
3. номера на делото, по което се постановява решението;
4. имената, съответно наименованието и адреса на страните;
5. какво постановява съдът по съществото на спора;
6. в тежест на кого се възлагат разноските;
7. (нова - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) банковата сметка, по която да се преведат присъдените суми, или друг посочен от ищеца начин за плащане;
8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) подлежи ли решението на обжалване, пред кой съд и в какъв срок.

(2) Към решението си съдът излага мотиви, в които се посочват исканията и възраженията на страните, преценката на доказателствата, фактическите констатации и правните изводи на съда.

(3) Решението се подписва от всички съдии, взели участие в постановяването му. Когато някой от съдиите не може да го подпише, председателят или старшият съдия отбелязва върху решението причините за това.

ЗАКОН ЗА НОРМАТИВНИТЕ АКТОВЕ

Обн. ДВ. бр.27 от 3 Април 1973г., изм. ДВ. бр.65 от 21 Юли 1995г., доп. ДВ. бр.55 от 17 Юни 2003г., изм. ДВ. бр.46 от 12 Юни 2007г., изм. и доп. ДВ. бр.34 от 3 Май 2016г.

Чл. 46. (1) (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г.) Разпоредбите на нормативните актове се прилагат според точния им смисъл, а ако са неясни, се тълкуват в смисъла, който най-много отговаря на други разпоредби, на целта на тълкувания акт и на основните начала на правото на Република България.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г.) Когато нормативният акт е непълен, за неуредените от

него случаи се прилагат разпоредбите, които се отнасят до подобни случаи, ако това отговаря на целта на акта. Ако такива разпоредби липсват, отношенията се уреждат съобразно основните начала на правото на Република България.

(3) Наказателна, административна или дисциплинарна отговорност не може да се обосновава съобразно предходната алинея.

ЗАКОН ЗА АДВОКАТУРАТА

Обн. ДВ. бр.55 от 25 Юни 2004г., изм. ДВ. бр.43 от 20 Май 2005г., изм. ДВ. бр.79 от 4 Октомври 2005г., изм. ДВ. бр.10 от 31 Януари 2006г., изм. ДВ. бр.39 от 12 Май 2006г., изм. ДВ. бр.105 от 22 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.53 от 13 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.82 от 21 Октомври 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.97 от 7 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.32 от 22 Април 2016г., доп. ДВ. бр.110 от 29 Декември 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 26 Февруари 2021г.

Чл. 36. (1) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2012 г.) Адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на възнаграждение за своя труд.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2012 г.) Размерът на възнаграждението се определя в договор между адвоката или адвокатата от Европейския съюз и клиента. Този размер трябва да бъде справедлив и обоснован и не може да бъде по-нисък от предвидения в наредба на Висшия адвокатски съвет размер за съответния вид работа.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2012 г.) При липса на договор, по искане на адвоката, адвокатата от Европейския съюз или клиента адвокатският съвет определя възнаграждение съгласно наредбата на Висшия адвокатски съвет.

(4) Възнаграждението може да се уговори в абсолютна сума и/или процент върху определен интерес с оглед изхода на делото, с изключение на възнаграждението за защита по наказателни дела и по граждански дела с нематериален интерес.

ЗАКОН ЗА ПРАВНАТА ПОМОЩ

В сила от 01.01.2006 г.

Обн. ДВ. бр.79 от 4 Октомври 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.17 от 24 Февруари 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 27 Април 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.99 от 17 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.9 от 28 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.82 от 21 Октомври 2011г., изм. ДВ. бр.99 от 16 Декември 2011г., доп. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.28 от 19 Март 2013г., изм. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., доп. ДВ. бр.97 от 6 Декември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017г., изм. ДВ. бр.63 от 4 Август 2017г., изм. ДВ. бр.7 от 19 Януари 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.56 от 6 Юли 2018г., доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.92 от 6 Ноември 2018г., изм. ДВ. бр.24 от 22 Март 2019г., изм. ДВ. бр.101 от 27 Декември 2019г.

Чл. 6. (1) Министърът на правосъдието разработва, координира и провежда държавната политика в областта на правната помощ.

(2) Правната помощ се организира от Националното бюро за правна помощ (НБПП) и адвокатските съвети.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Националното бюро за правна помощ е независим държавен орган - юридическо лице, на бюджетна издръжка към министъра на правосъдието, със седалище в София.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.)

Чл. 25. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2013 г., доп. - ДВ, бр. 56 от 2018 г.) В случаите по чл. 21, т. 3 и 4 решението за предоставяне на правна помощ се взема от органа, който ръководи процесуалните действия, или от съответния полицейски или митнически орган, или орган по чл. 124б, ал. 1 от Закона за Държавна агенция "Национална сигурност" по молба на заинтересованото лице, или по силата на закона, като на лицето се разяснява писмено с декларация по образец, утвърден от НБПП, че в случай на осъдително решение или присъда лицето дължи възстановяване на разноските за правна помощ. Отказът за предоставяне на правна помощ се мотивира и подлежи на обжалване по съответния ред.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2013 г., доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) В случаите по чл. 21, т. 1 и 2 решението за предоставяне на правна помощ се взема от председателя на НБПП в 14-дневен срок след представяне на заповед, съдебно решение или удостоверение по чл. 22, ал. 2 от съответния компетентен орган. Отказът се обжалва пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на административния съд е окончателно.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2018 г.) Когато е предоставена правна помощ чрез консултация в регионален център за консултиране, лицето може да кандидатства за правна помощ по чл. 21, т. 2 и 3. Решението за предоставяне на правна помощ за подготовка на документи за завеждане на дело и за назначаване на адвокат за процесуално представителство се взема от председателя на НБПП в 14-дневен срок от получаването на документите от съответния адвокатски съвет. Отказът за предоставяне на правна помощ се мотивира и подлежи на обжалване, като за обжалването се прилага ал. 2.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 92 от 2018 г.) Актът за предоставяне на правна помощ се издава в писмена форма и съдържа:

1. наименование на акта;
2. наименование на органа, който го издава;
3. фактически и правни основания за издаването на акта;
4. лицето, на което се предоставя правна помощ;
5. вида на правната помощ, а в случаите по чл. 21, т. 3 - и делото, по което тя се предоставя;
6. начин на обжалване на акта;
7. дата на издаване, длъжност и подпис на лицето, издало акта.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 92 от 2018 г.) Актът за предоставяне на правна помощ се изпраща незабавно на съответния адвокатски съвет за определяне на адвокат от Националния регистър за правна помощ.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 92 от 2018 г.) При възможност адвокатският съвет определя адвокат, посочен от лицето, на което се предоставя правна помощ.

Чл. 26. (1) Адвокатският съвет уведомява органа по чл. 25, ал. 1 или 2 за определения адвокат.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 28 от 2013 г.) Органът по чл. 25, ал. 1 или 2 назначава определения адвокат за повереник, защитник или особен представител за всички фази и съдебни инстанции, освен ако има възражение за това.

(3) Назначеният адвокат може да преупълномощи друг адвокат от Националния регистър за правна помощ.

(4) В изключителни случаи, когато не може да се осигури квалифицирана адвокатска помощ по съответно дело, адвокатският съвет може да определи адвокат от друг съдебен район със съгласие на адвоката.

(5) Назначеният повереник, защитник или особен представител може да бъде заменен по искане на органа по чл. 25, ал. 1 или 2 по реда, по който е назначен.

Глава седма.

ЗАПЛАЩАНЕ НА ПРАВНАТА ПОМОЩ

Чл. 37. (1) Заплащането на правната помощ е съобразно вида и количеството на извършената дейност и се определя в наредба на Министерския съвет по предложение на НБПП.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2013 г.) За недобросъвестно или некомпетентно извършена правна помощ и при непредставяне на отчет в срока по чл. 38, ал. 4, независимо от други санкции, адвокатът не получава възнаграждение по конкретния случай.

(3) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2013 г.) Когато адвокатът е получил възнаграждение, при установена недобросъвестно или некомпетентно извършена правна помощ, той връща платеното въз основа на решение на председателя на НБПП.

Чл. 38. (1) Видът и количеството на извършената дейност се удостоверяват с писмен отчет на адвоката по образец, утвърден от НБПП.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2013 г.) Адвокатският съвет проверява и заверява отчета на адвоката, предоставил правна помощ, и предлага размер на възнаграждението съобразно вида, количеството и качеството на оказаната правна помощ в рамките на наредбата по чл. 37, ал. 1.

(3) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2013 г.) Отчетът се подава за:

1. досъдебно производство по наказателни дела - след приключване на досъдебното производство с акт на прокурора;

2. съдебните производства - с приключване на производството пред съответната инстанция.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2013 г., доп. - ДВ, бр. 13 от 2017 г.) Адвокатът е длъжен да отчете предоставената от него правна помощ в срок до една година от преустановяване на участието му в производството. В случай че адвокатът е пропуснал срока, той може да поиска неговото възстановяване, ако докаже, че пропускането му се дължи на особени обстоятелства, които не е могъл да предвиди и за чието настъпване не носи отговорност. Искането се разглежда на заседание на НБПП.

(5) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 28 от 2013 г.) На назначения адвокат се възстановяват и средствата за необходими разходи по защитата за посещение на местата за лишаване от свобода или за задържане, и по защита в друго населено място по реда на Наредбата за командировките в страната (обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.; изм., бр. 21 от 1991 г., бр. 2 от 1994 г., бр. 62 от 1995 г., бр. 34 от 1997 г., бр. 40 от 1999 г., бр. 2 от 2008 г. и бр. 2 от 2011 г.).

НАРЕДБА № 1 ОТ 9 ЮЛИ 2004 Г. ЗА МИНИМАЛНИТЕ РАЗМЕРИ НА АДВОКАТСКИТЕ ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ

Издадена от Висшия адвокатски съвет

Обн. ДВ. бр.64 от 23 Юли 2004г., изм. ДВ. бр.2 от 9 Януари 2009г., изм. ДВ. бр.43 от 8 Юни 2010г., изм. и доп. ДВ. бр.28 от 28 Март 2014г., изм. ДВ. бр.10 от 5 Февруари 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.84 от 25 Октомври 2016г., изм. ДВ. бр.41 от 23 Май 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.7 от 22 Януари 2019г., изм. ДВ. бр.45 от 15 Май 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.68 от 31 Юли 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2022г.

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 2 от 2009 г.) (1) При липса на писмен договор размерът на възнаграждението се определя от адвокатския съвет по реда на чл. 36, ал. 3 от Закона за адвокатурата.

(2) В случаите по чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата полагащото се адвокатско възнаграждение се определя от съда или органите на досъдебното производство съгласно тази наредба.

(3) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2014 г., отм. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г.)

(4) (Нова - ДВ, бр. 84 от 2016 г.) Възнагражденията за процесуално представителство се дължат за всяка инстанция, включително и при връщане на делото за ново разглеждане.

(5) (Нова - ДВ, бр. 84 от 2016 г., доп. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) За процесуално представителство, защита и съдействие по граждански дела възнагражденията се определят съобразно вида и броя на предявените искове, за всеки един от тях поотделно независимо от формата на съединяване на исковете.

(6) (Нова - ДВ, бр. 68 от 2020 г.) Заплащането на възнаграждението е авансово и платимо към датата на сключване на договора за правна помощ. То може да бъде разсрочено на няколко вноски.

(7) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) При частични искове възнаграждението за първия предявен частичен иск се определя върху пълния размер на вземането независимо за каква част от него е предявен искът.

(8) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) При процесуално представителство, защита и съдействие, осъществявано в съдебни и административни учреждения, намиращи се извън населеното място, в което е кантората на адвоката, във възнаграждението, определено по реда на тази наредба, не се включват сумите за пътни разходи и престой.

(9) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) Когато процесуалното представителство, защитата и съдействието са свързани с особена фактическа и правна сложност, минималното възнаграждение по тази наредба е в двукратен размер.

Чл. 7. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2014 г., отм. относно изменението с бр. 28 от 2014 г. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2020 г.) За процесуално представителство, защита и съдействие по граждански дела възнагражденията са следните:

1. (изм. и доп. - ДВ, бр. 2 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2014 г., отм. относно изменението с бр. 28 от 2014 г. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2020 г.) По дела за отмяна на уволнение и възстановяване на работа възнаграждението е не по-малко от размера на минималната месечна работна заплата за страната към момента на сключване на договора за правна помощ или към момента на определяне на възнаграждението по реда на чл. 2.;

2. (изм. - ДВ, бр. 2 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2014 г., отм. относно изменението с бр. 28 от 2014 г. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2020 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) за прекратяване на брак по исков ред - 1200 лв., а за развод по взаимно съгласие - 800 лв., като при уреждане на имуществени отношения за изготвяне на споразумението се прилага и ал. 4;

3. (изм. - ДВ, бр. 2 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2014 г., отм. относно изменението с бр. 28 от 2014 г. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2020 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) за бащинство и оспорване на бащинство - 1200 лв.;

4. (изм. - ДВ, бр. 2 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2014 г., отм. относно изменението с бр. 28 от 2014 г. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2020 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) за други неоценяеми искиове - 1000 лв.;

5. (изм. - ДВ, бр. 2 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2014 г., отм. относно изменението с бр. 28 от 2014 г. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2020 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) за охранителни производства и производство за обезпечение на доказателства - 750 лв.;

6. (изм. - ДВ, бр. 2 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2014 г., отм. относно изменението с бр. 28 от 2014 г. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2020 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) по дело за издръжка - 500 лв.;

7. (нова - ДВ, бр. 2 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) в производства по частни жалби - 1/3 от минималния размер за една инстанция според предмета на делото и интереса на страната, но не по-малко от предвиденото в чл. 11, а когато жалбата е срещу определение, преграждащо развитието на производството - 1/2 от минималния размер за една инстанция, но не по-малко от предвиденото в чл. 11;

8. (нова - ДВ, бр. 28 от 2014 г., отм. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г.)

9. (нова - ДВ, бр. 84 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) за процесуално представителство, защита и съдействие по дела за поставяне под запрещение - 1000 лв.;

10. (нова - ДВ, бр. 84 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) за производства по Търговския

закон по иск на съдружник или акционер срещу дружество, по иски за защита на членствени права, иски за производство по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, Закона за кооперациите, Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, Закона за регистър Булстат и иски за производство по други закони, уреждащи регистърни производства и вписванията в тях - 1250 лв.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2014 г., отм. относно изменението с бр. 28 от 2014 г. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2020 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) За процесуално представителство, защита и съдействие по дела с определен интерес възнагражденията са следните:

1. при интерес до 1000 лв. - 400 лв.;
2. при интерес от 1000 до 10 000 лв. - 400 лв. плюс 10 % за горницата над 1000 лв.;
3. при интерес от 10 000 до 25 000 лв. - 1300 лв. плюс 9 % за горницата над 10 000 лв.;
4. при интерес от 25 000 лв. до 100 000 лв. - 2650 лв. плюс 8 % за горницата над 25 000 лв.;
5. при интерес от 100 000 лв. до 500 000 лв. - 8650 лв. плюс 4 % за горницата над 100 000 лв.;
6. при интерес от 500 000 лв. до 1 000 000 лв. - 24 650 лв. плюс 3 % за горницата над 500 000 лв.;
7. при интерес от 1 000 000 лв. до 10 000 000 лв. - 39 650 лв. плюс 1,5 % за горницата над 1 000 000 лв.;
8. при интерес над 10 000 000 лв. - 174 650 лв. плюс 0,6 % за горницата над 10 000 000 лв.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2014 г., доп. - ДВ, бр. 84 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) За процесуално представителство, защита и съдействие по дела за несъстоятелност възнаграждението се изчислява на базата на стойността на вземанията, въз основа на които се претендира откриване на производство по несъстоятелност, по методиката по ал. 2, но не по-малко от 1500 лв. За изготвяне на молба за предявяване на вземане, както и за изготвяне на възражение против предявено или прието вземане в производство по несъстоятелност, както и за участие в производство по разглеждане на възраженията, възнаграждението е в размер 1/2 от предвиденото по ал. 2, но не по-малко от 1000 лв. За изготвяне на наддавателно предложение и участие в процедура за придобиване на имущество от масата на несъстоятелността възнаграждението се определя по реда на чл. 6, ал. 1, т. 8.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 84 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) За процесуално представителство, защита и съдействие по дела за делба възнаграждението се определя съобразно интереса на представляваната страна според правилата на ал. 2, но не по-малко от 1500 лв. за всяка фаза. За процесуално представителство, защита и съдействие по дела за делба само на земеделски земи възнаграждението се определя съобразно интереса на представляваната страна според правилата на ал. 2, но не по-малко от 750 лв. за всяка фаза.

(5) (Нова - ДВ, бр. 84 от 2016 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) За процесуално представителство, защита и съдействие по иски по чл. 75, 76 и 108 ЗС възнаграждението се определя съобразно интереса на представляваната страна според правилата на ал. 2, но не по-малко

от 800 лв. за движими вещи и не по-малко от 1500 лв. за недвижими имоти или вещни права върху тях. Възнаграждението се определя на база пазарната цена на имотите, а ако имотите нямат пазарна цена - на база данъчната оценка.

(6) (Нова - ДВ, бр. 84 от 2016 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) За процесуално представителство, защита и съдействие по дела за съществуване, за унищожаване или за разваляне на договори и за сключване на окончателен договор с предмет вещни права върху недвижими имоти възнаграждението се определя съобразно интереса на представляваната страна според правилата на ал. 2, но не по-малко от 1500 лв. Възнаграждението се определя на база пазарната цена на имотите, а ако имотите нямат пазарна цена - на база данъчната оценка.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2014 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 84 от 2016 г., отм. относно изменението с бр. 28 от 2014 г. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г.) За защита в производства за обезпечаване на бъдещ иск, в производства по издаване на изпълнителен лист по чл. 405, ал. 3 и 4 ГПК и в производства за издаване на заповед за изпълнение възнаграждението се определя по правилата на ал. 2 на базата на половината от стойностите на претендираните суми.

(8) (Отм. - ДВ, бр. 2 от 2009 г., нова - ДВ, бр. 28 от 2014 г., предишна ал. 6 - ДВ, бр. 84 от 2016 г., отм. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г.)

(9) (Нова - ДВ, бр. 68 от 2020 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) При защита по дело с повече от две съдебни заседания за всяко следващо заседание се заплаща допълнително по 250 лв.

Заклучителни разпоредби

§ 3. Тази наредба е приета с решение на Висшия адвокатски съвет от 9.VII.2004 г. и се издава на основание чл. 121, ал. 1 във връзка с чл. 36 и 38 от Закона за адвокатурата (ДВ, бр. 55 от 2004 г.) и отменя Наредба № 1 от 1999 г. за размера на минималните адвокатски възнаграждения (ДВ, бр. 93 от 1999 г.).

III. Относима национална съдебна практика:

Решение № 181 от 09.07.2018г. по т.д. № 918/2018г. по описа на II търг. отделение на ВКС;

Определение № 146 от 04.04.2022г. по ч.т.д. № 358/2022г. по описа на II търг.;

Определение № 60345 от 11.10.2021г. по ч.гр.д. № 3103/2021г. по описа на III гр. о.;

Определение № 10 от 13.01.2020г. по ч.гр.д. № 4908/2019г. по описа на III гр. о.;

Определение № 244 от 18.06.2012г. по ч.гр.д. № 258/2012г. по описа на II гр. о. на ВКС;

Определение № 671 от 11.12.2015г. по ч.гр.д. № 5715/2015г. по описа на III гр. о. на ВКС.

IV. Разпоредби от правото на Европейския съюз, чието тълкуване е предмет на запитването:

ДИРЕКТИВА 93/13/ЕИО НА СЪВЕТА от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (L 95/29 ОФИЦИАЛЕН ВЕСТНИК НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ 21.4.1993).

Член 2

По смисъла на настоящата директива:

б) „потребител“ означава всяко физическо лице, което в качеството си на страна по

договорите, предмет на настоящата директива, участва поради интереси, които са извън рамките на неговата търговска или професионална дейност.

ДИРЕКТИВА 2011/83/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 25 октомври 2011 година относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета

Член 1

Предмет

Целта на настоящата директива е чрез постигането на високо равнище на защита на потребителите да допринесе за правилното функциониране на вътрешния пазар, като сближи някои аспекти на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите-членки относно договорите, сключени между потребители и търговци.

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

1. „потребител“ означава всяко физическо лице, което като страна по договори, попадащи в приложното поле на настоящата директива, действа извън рамките на своята търговска или стопанска дейност, занаят или професия;

Член 3

Приложно поле

1. Настоящата директива се прилага при условията и до степента, предвидени в разпоредбите ѝ, към всички договори, сключени между търговец и потребител. Тя се прилага също за договорите за доставка на вода, газ, електрическа енергия или за централно отопление, включително от публични доставчици, доколкото тези стоки се предоставят на договорна основа.

2. Ако някоя от разпоредбите на настоящата директива противоречи на разпоредба на друг акт на Съюза, регулиращ конкретни сектори, разпоредбата на другия акт на Съюза има предимство и се прилага за тези конкретни сектори.

Член 4

Равнище на хармонизация

Държавите-членки не могат да запазват или въвеждат в своето национално право разпоредби, отклоняващи се от предвидените в настоящата директива, включително повече или по-малко строги разпоредби, с които да гарантират различно равнище на защита на потребителите, освен ако в настоящата директива не е предвидено друго.

КОНСОЛИДИРАН ТЕКСТ НА ДОГОВОРА ЗА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ.

Член 19

1. Съдът на Европейския съюз се състои от Съд, Общ съд и специализирани съдилища. Той осигурява спазването на правото при тълкуването и прилагането на Договорите.

Държавите-членки установяват правните средства, необходими за осигуряването на ефективна правна защита в областите, обхванати от правото на Съюза

КОНСОЛИДИРАН ТЕКСТ НА ДОГОВОРА ЗА ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ.

ЗАЩИТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Член 169 (предишен член 153 от ДЕО)

1. С цел подкрепа на интересите на потребителите и осигуряването на високо равнище на защита на потребителите, Съюзът съдейства за закрилата на здравето, сигурността и икономическите интереси на потребителите, както и за развитието на тяхното право на информация, просвета и самоорганизиране с цел защита на техните интереси.

2. Съюзът допринася за постигането на целите, посочени в параграф 1 посредством: а) мерки, които той приема по силата на член 114 в рамките на доизграждането на вътрешния пазар; б) мерки, които подкрепят и допълват политиката, осъществявана от държавите-членки и осигуряват наблюдението върху нея.

3. Европейският парламент и Съветът, като действат в съответствие с обикновената законодателна процедура и след консултация с Икономическия и социален комитет, приемат мерките, посочени в параграф 2, буква б).

4. Мерките, приети по силата на параграф 3, не са пречка за която и да е държава-членка да запази или въведе по-стриктни защитни мерки. Тези мерки трябва да бъдат съвместими с Договорите. Те се съобщават на Комисията.

V. Относима към запитването практика на Съда на Европейски я съюз:

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (девети състав) от 22 септември 2022 година по дело C-335/21, с **Идентификатор ECLI: ECLI:EU:C:2022:720.**

РЕШЕНИЕ от 26 юни 2019 г., Addiko Bank, C-407/18, **EU:C:2019:537.**

VI. Причините, поради които настоящият съдебен състав смята, че исканото преюдициално заключение е от значение за правилното решаване на делото:

Настоящото производство е образувано по иск на оператор за доставка на вода срещу физическо лице – гражданин на държава-членка на Европейския съюз – Република Латвия. Безспорно съобразно всички определения в правото на ЕС и в българското законодателство ответникът е „потребител“, като физическо лице, което е страна по договор за доставка на вода.

Твърденията са, че ответникът е придобил собствеността върху недвижими имоти в Република България и в тази връзка, по силата на общи условия, одобрени от доставчика на вода, следва да заплаща изразходеното количество вода, като не е заплатил същото за определен период – 21.03.2019г. – 15.11.2021г. Същевременно по делото са събрани данни, че ответникът не

пребивава на регистрирания си адрес в административна служба на територията на Република България – регистър БУЛСТАТ. При спазване на всички изисквания в чл. 47 от ГПК, съобщението до ответника следва да се счита за редовно връчено. При това положение и съобразно разпоредбата на чл. 47, ал. 6 от ГПК съдебният състав следва да пристъпи към последващи процесуални действия – назначаване на особен представител на разноси на ищеца, който да осъществи процесуално представителство в полза на ответника. Възнаграждението на особения представител се определя от съда съобразно фактическата и правната сложност на делото, като размерът на възнаграждението може да бъде и под минималния за съответния вид работа съгласно чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата, но не по-малко от една втора от него.

Във връзка с тази предстояща дейност на съда възникват определени затруднения, които според настоящия съдебен състав заплашват осигуряването на правните средства за ефективна правна защита в област, обхваната от правото на Съюза, а именно защитата на потребителите.

На първо място, както става ясно при описанието на фактите, в настоящото производство са предявени два иска – за главница и законна лихва, на изключително ниска стойност от 108,26 лв. и 29,57 лв. (общо 137,83 лв.). Същевременно съществува правило на чл. 2, ал. 5 от Наредба № 1 от 2004г. (приета и изменяна от Висшия адвокатски съвет), според което минимално възнаграждение следва да се определя по отделно за всеки от исковите. Т.е. по правилата на тази Наредба (към която препраща чл. 47, ал. 6 от ГПК чрез чл. 36 от Закона за адвокатурата, въз основа на който текст е приета Наредбата), а именно правилото на чл. 7, ал. 2, т. 1 вр. чл. 2, ал. 5 от Наредбата съдът е задължен да определи възнаграждение за особен представител в общ размер на 800 лв. (по 400 лв. за всеки иск) при цена на исковите от общо 137,83 лв. Налице противоречива практика на ВКС по тълкуването на чл. 2, ал. 5 от Наредбата, като определени състави (с Определение № 60345 от 11.10.2021г. по ч.гр.д. № 3103/2021г. по описа на III гр. о. и Определение № 10 от 13.01.2020г. по ч.гр.д. № 4908/2019г. по описа на III гр. о.) възприемат разбирането, че размерът на адвокатското възнаграждение следва да се определи върху общия материален интерес по делото, а не за всеки иск по отделно. Налице и практика (и то от настоящата година) - Определение № 146 от 04.04.2022г. по ч.т.д. № 358/2022г. по описа на II търг., която възприема буквалното тълкуване на чл. 2, ал. 5 от Наредбата и предписва определяне на възнаграждение за всеки от исковите – т.е. в дело като настоящото – общо от 800 лв.

В същото време разпоредбата на чл. 47, ал. 6 от ГПК определя възнаграждението за особен представител като „разноси“, които първоначално се понасят от ищеца, но по правилата на чл. 78, ал. 1 от ГПК и на основание чл. 236, ал. 1, т. 6 от ГПК, при неблагоприятен за ответника изход, следва да бъдат възложени в негова тежест. Този въпрос е съществен във връзка с ефективната защита на потребителите, тъй като от една страна се дава възможност правата им да бъдат защитени надлежно в процеса (чрез участие на особен представител – адвокат), но от друга страна потребителят не е намерен и не е ясна позицията му по делото, не е ясно дали признава претенцията, или я оспорва. При подобен иск (за потребени количества вода) и при толкова ниска цена на исковите, за потребителя съществува реален риск (при неяснота на неговата позиция по спора) да бъде осъден да заплати (ако се окаже, че сумите по предявените искове се дължат) разноси, които само в частта относно заплатения депозит за особен представител надхвърлят цената на предявените искове с близо 6 пъти.

Наличието на този риск поставя настоящия съдебен състав пред въпроса дали разпоредбите на чл. 47, ал. 6 от ГПК във вр. с чл. 2, ал. 5 и чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба 1 от 2004г. съответстват на

основен принцип на правото на ЕС, касаещ сфера, обхваната от това право, а именно правата на потребителите – установяване на ефективни правни средства, необходими за осигуряването на правна защита на потребителите. Това мотивира и съдебният състав да постави следния въпрос на вниманието на Съда на Европейския съюз: Съответстват ли на чл. 19, ал. 1 от Договора за европейския съюз във връзка с чл. 169, пар. 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, за целите на производства като главното – по предявен

иск срещу потребител за заплащане на потребена вода на ниски стойности, нормите на чл. 2, ал. 5 и чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба 1 от 09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, приложима съгласно чл. 47, ал. 6 от ГПК, касаещи правилата за определяне възнаграждение на особен представител на ответника, при положение, че при неблагоприятен изход на делото със съдебното решение на потребителя се възлагат и разноските за особен представител на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК.

Както се установява в българското законодателство е предвиден известен механизъм, който да ограничи описания по-горе риск за потребителя, като се дава възможност (в чл. 47, ал. 6 от ГПК) на съда да определи възнаграждението за особен представител и под минимума (с не повече от $\frac{1}{2}$). От една страна, при цитираното по-горе тълкуване на чл. 2, ал. 5 от Наредба № 1 от 2004 не е ясно дали и определено по този начин възнаграждение литимира рисковете за потребителя (дори и намалено с $\frac{1}{2}$ възнаграждение надхвърля цената на исковете с около 3 пъти), а от друга страна към момента е изразена ясна позиция от органа, който по силата на чл. 26, ал. 1 от Закона за правната помощ е длъжен да определи адвокат, който да бъде назначен за особен представител на потребителя – в конкретния случай Съвета на Адвокатска колегия Бургас. Този орган категорично се противопоставя на практиката на съдилищата да определят възнаграждение под минимума и развива подробни съображения, че съдът не може да се произнася предварително по фактическа и правна сложност на делото, а възнагражденията под минимума се квалифицират като прекалено ниски. Нещо повече – в изрично изпратеното писмо се съдържа (макар и не пряко изразена) воля, че е възможно да се постановяват откази за определяне на адвокати. Тук е моментът да се посочи, че действащият в българското законодателство механизъм за назначаване на адвокат за „особен представител“ има двойствен характер. От една страна съдът определя депозита (в рамките, дадени в чл. 47, ал. 6 от ГПК) и назначава адвоката. Адвокатът обаче се определя от друг орган – в конкретния случай Съвет на Адвокатска колегия Бургас, който (както е очевидно) не е съгласен с действията на съда по сходни казуси, макар и тези действия да са съобразни с чл. 47, ал. 6 от ГПК. Съществува риск този орган – по свое усмотрение и най-вече защото не е доволен от определения размер на възнаграждението, да откаже да определи адвокат, което би поставило потребителя в изключително неблагоприятна позиция – без възможност да бъде защитаван ефективно в рамките на съдебен процес срещу него. Горната ситуация мотивира настоящият съдебен състав да формулира следния въпрос към Съда на Европейския съюз: Съответства ли на чл. 19, ал. 1 от Договора за европейския съюз във връзка с чл. 169, пар. 1 от Договора за функционирането на европейския съюз определеният в чл. 47, ал. 6 от ГПК вр. чл. 26, ал. 1 от Закона за правната помощ механизъм за назначаване на особен представител в случай, че потребителят не може да бъде намерен на адреса, според който възнаграждението се определя от съда, включително и с дадена възможност да бъде определено под минималните размери, а определянето на особен представител е изцяло в прерогативите на друг орган – Съвета на Адвокатската колегия, който може по свое усмотрение и само защото не е съгласен с определения от съда размер на възнаграждението да откаже да определи особен представител.

Горният въпрос е особено съществен, тъй като (както се посочи) може да доведе до липса на адекватни правни средства за защита на потребителя. Това от своя страна би поставило съда в ситуация, при която следва да предприеме необходимите действия да осигури сам нужната защита на ответника. В т. 72 от РЕШЕНИЕ НА СЪДА (девети състав) от 22 септември 2022 година по дело C-335/21, с **Идентификатор ECLI: ECLI:EU:C:2022:720** и цитираното в него РЕШЕНИЕ от 26 юни 2019 г., Addiko Bank, C-407/18, **EU:C:2019:537** е възприето, че принципът за съответстващо тълкуване изисква националните юрисдикции да използват всички свои правомощия, като вземат предвид цялото вътрешно право и като приложат признатите от последното методи за тълкуване, за да гарантират пълната ефективност на съответната директива и да стигнат до разрешение, което съответства на преследваната от нея цел. В случая се касае за необходимост съдът да гарантира правата на потребител. В българското законодателство не е предвиден ред, при който съдът да действа ако се стигне до неспазване на задължението на чл. 26, ал. 1 от ЗПП от страна на съответния орган (какъвто риск определено съществува с оглед цитираното по-горе писмо). Налице е неуреден в нормативния акт случай, който обаче може да възникне в практиката. Според чл. 46, ал. 2 от Закона за нормативните актове когато нормативният акт е непълен, за неуредените от него случаи се прилагат разпоредбите, които се отнасят до подобни случаи, ако това отговаря на целта на акта. Ако такива разпоредби липсват, отношенията се уреждат съобразно основните начала на правото на Република България. В случая съдът ще е изправен пред необходимост да гарантира основни права, свързани с приложението на правото на Европейския съюз – тези на потребителите и тъй като в чл. 7, ал. 3 от ГПК на съда е дадено правомощие да следи служебно единствено за неравноправни клаузи в договорите за потребители, съществуват множество други въпроси, свързани със защита на потребител, които следва да бъдат решени след поставянето им от надлежен процесуален представител на ответника-потребител. В ГПК съществува друг ред - за назначаване на служебен адвокат, но по молба за правна помощ, подадена от лицето – чл. 95, ал. 1 от ГПК. При предоставена по този ред правна помощ определянето на адвоката и заплащането на възнаграждението се организира от органи, действащи в обща система по предоставянето на правна помощ по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за правната помощ, а именно: адвокатските съвети и Националното бюро за правна помощ. От адвоката се изготвя отчет, който се проверява и заверява от съответния адвокатски съвет (чл. 38, ал. 2 от Закона за правната помощ) и въз основа на този отчет се изплаща възнаграждение от Националното бюро за правна помощ. При този ред могат да бъдат избегнати противоречията, които възникват по реда на чл. 47, ал. 6 от ГПК, когато възнаграждението се определя от един орган – съд, а адвокатът се определя от друг – адвокатски съвет. По този ред не съществува и риск за потребителя възнаграждението за адвокат да бъде възложено в негова тежест, тъй като съобразно практиката на Върховния касационен съд на Република България – Определение № 244 от 18.06.2012г. по ч.гр.д. № 258/2012г. по описа на II гр. о. на ВКС, Определение № 671 от 11.12.2015г. по ч.гр.д. № 5715/2015г. по описа на III гр. о. на ВКС, според които в подобни случаи, независимо от изхода на делото, изплатените от Националното бюро разноски не следва да се възлагат на страната, на която е предоставена правна помощ. Факт е обаче, че чл. 95, ал. 1 от ГПК се прилага единствено по молба на страната, а в случая това е обективно невъзможно, тъй като страната не участва лично по делото. Това поставя въпроса дали съдът има правомощие на основание чл. 46, ал. 2 от Закона за нормативните актове и прилагайки директно съществени принципи на правото на Европейския съюз, както и на разпоредбите на чл. 19, ал. 1 от Договора за европейския съюз във връзка с чл. 169, пар. 1 от Договора за функционирането на европейския

съюз, с цел да гарантира в пълна степен правата на потребителя, да му предостави правна помощ и без негова молба по чл. 95, ал. 1 от ГПК. Ето защо се поставя въпросът: Разполага ли съдът с правомощието, прилагайки директно съществени принципи на правото на Европейския съюз, както и разпоредбите на чл. 19, ал. 1 от Договора за европейския съюз във връзка с чл. 169, пар. 1 от Договора за функционирането на европейския съюз, при отказ да бъде определен адвокат за особен представител да използва други механизми за гарантиране защита правата на потребителите в производството, които принципно не се прилагат в подобни случаи според законодателството на Република България, като например да предостави правна помощ по чл. 95, ал. 1 от ГПК, без такава да е поискана от потребителя.

По изложените съображения за Районен съд Несебър правилното решаване на спора и правилното провеждане на последващите процесуални действия по делото, изисква тълкуване на съответните разпоредби от правото на Европейския съюз.

Така мотивиран и на основание чл. 631, ал. 1 ГПК и чл. 23 от Статута на съда на Европейския съюз, съдът

ОПРЕДЕЛИ:

ОТПРАВЯ ПРЕЮДИЦИАЛНО ЗАПИТВАНЕ ДО СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ на основание чл. 267 ДФЕС със следните въпроси:

1. Съответстват ли на чл. 19, ал. 1 от Договора за европейския съюз във връзка с чл. 169, пар. 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, за целите на производства като главното – по предявен иск срещу потребител за заплащане на потребена вода на ниски стойности, нормите на чл. 2, ал. 5 и чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба 1 от 09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, приложими съгласно чл. 47, ал. 6 от ГПК, касаещи правилата за определяне възнаграждение на особен представител на ответника, при положение, че при неблагоприятен изход на делото със съдебното решение на потребителя се възлагат и разноските за особен представител на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК?;

2. Съответства ли на чл. 19, ал. 1 от Договора за европейския съюз във връзка с чл. 169, пар. 1 от Договора за функционирането на европейския съюз определеният в чл. 47, ал. 6 от ГПК вр. чл. 26, ал. 1 от Закона за правната помощ механизъм за назначаване на особен представител в случай, че потребителят не може да бъде намерен на адреса, според който възнаграждението се определя от съда, включително и с дадена възможност да бъде определено под минималните размери, а определянето на особен представител е изцяло в прерогативите на друг орган – Съвета на Адвокатската колегия, който може по свое усмотрение и само защото не е съгласен с определения от съда размер на възнаграждението да откаже да определи особен представител?;

3. Разполага ли съдът с правомощието, прилагайки директно правото на Европейския съюз и по специално - разпоредбите на чл. 19, ал. 1 от Договора за европейския съюз във връзка с чл. 169, пар. 1 от Договора за функционирането на европейския съюз, при отказ да бъде определен адвокат за особен представител, да използва други механизми за гарантиране защита правата на потребителите в производството, които принципно не се прилагат в подобни случаи според законодателството на Република България, като например да предостави правна помощ по чл. 95, ал. 1 от ГПК, без такава да е поискана от потребителя?

Препис от определението да се връчи на ищеца за сведение.

Определението не подлежи на обжалване.

Съдия при Районен съд – Несебър: _____